

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

1 De principibus generaliter, & de illegitimis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

tamen vna mea sententia temperare poterit ratio ita expedire fieri, & dum de possessione tutelanda, vel defendenda quaeritur, potius ad seculares potestates recurrendum, ad quas gradus temporalis executionis pertinet contra huiusmodi praedones & spoliandas, quos ecclesiastica censura vix a temeritate possit compellere. Sed & lites beneficiorum, quae ad res regalium pertinent, & ea ratione collationis, siue peritorio siue possessorio agatur iudicio, senatus Parisiensis cognoscit & sopit, *Carol. Molin. in regul. cancell. de infir. resig. num. 189.* ¶ Cognoscunt & regii iudices in Gallia de possessorio vniuersis controuersis. *Rebuff. in §. de causis, in concor. Sed & in concilio Basiliensi, tit. de causis, approbatur iurisdictiones in libitibus beneficiorum. Et placuit senatui Parisiensi interdicta retinenda possessionis, de omni re spirituali coram iudice laico proponi, & pro decimis, notat *Rebuffus in comment. ad cons. tit. reg. Tomo 2. Rubr. des matieres possessoires, art. 2.* Prius de possessione, quam de proprietate in omnibus fere iudiciis agendum est, *l. si de vi, de iudic. in P. §. retinenda, de interd. quoniam vtriusque quaestio simul proponi possit, cum dilectus, de cau. poss.* Praeuentam tamen possessionem in curia regia quaestio, in Gallia impedit, ne agi possit alibi de peritorio, *Cons. Franc. super publicata an. 1539. art. 48.* ¶ Illud porro de possessione iudicium methodus haec est. Primum necesse est obtinere ab officina equitatis siue cancellaria regia diploma retinenda, seu *Complaine en cas de sijn sine & nouvelle*, seu intra annum, *ead. cons. tit. art. 51.* a die turbari possessionis, *in cons. Carol. 7. in primis art. 70. & cons. Franc. 1. art. 61. in publica an. 1539.* Tradit & *Rebuffus* annum computandum in beneficiis post adeptam possessionem titularii, & non a die mortis prioris titularii, vel vacationis, & ita iudicatum, *Rebuff. in conciliatis ad cons. reg. tomo 2. cons. tit. iii. des matieres possessoires, art. 2.* Interdum a senescharchiis, querunt iure seu retinenda solent impetrari, quando illi iudicij solent iure suo, sine commissione negotii hac de re cognoscere, cuius generis est senescharchus Cadurcensis, *Aufreui in styl. parlam. ad tit. de cau. nouit. ad §. illum, item in casu nouitatis.* Horum deinceps diplomatum executionem per apparitores fit, & dies nomine impetrantis dicitur aduersario, vt sistat iudicio coram iudice legitimo, vel eo cui dicitur rescriptum, *in pri. cons. tit. Carol. 7. art. 71.* instructus & paratus ad litem agendam, nulla alia postulanda dilacione, *in cons. Carol. 7. primis art. 63. & Carol. 8. art. 32.**

¶ Nisi pro copia facienda, vocat *communicationem titularum*, quae necessaria est, vna legitima concedatur, *cons. Franc. 1. an. 1539. art. 46. & 47.* Interim autem, si de vi timeatur, sequestratur beneficium, ne ad arma pro filiant litigantes, *arg. l. aequissimum, de usufruct. P. clem. vni. de sequestrat. poss. & si uel.* Postea lis contestatur, qua audita, index aliam eamque vancam dilacionem constituit, *in cons. tit. Franc. 1. an. 1539. art. 47.* ad edendos seu producendos titulos, quibus vti decreuerint possessores & litigantes, quorum quilibet se dicitur possidere, quae dilatio nisi a senatu prorogari nequit. Hic nullorum testium allegatio vel editio admittitur. Et tunc partes iudicis sunt, habita titularum ratione, secundum eam vindicias vel recedentiam ferre, qui ius apparentius in beneficio videbitur habere, *eo. art. 46. an. 1539. & Carol. 7. in primis. art. 58. l. fi. C. de edit. D. Adria. toll. vel si non liqueat, sequestrare.* ¶ Sunt tamen duae provisiones interdictio possessorio, & vindictarum, & sequestrari, *Rebuffus in conciliatis in cons. tit. reg. tomo 2. tit. des matieres possessoires art. 1. nu. 2.* In beneficiis quippe causis oportet possessionem colore aliquo tituli fulciri, *cap. ad decimas, de restit. spoliat. in 6. Prepositus, in sum. 3. q. 1. c. vitiolus ad eam detur ingressus, c. 1. de eo qui mis. in poss. in 6. Specul. in tit. de testa. §. nunc videndum, vers. sed pone ago. glo. in Clement. vni. de cau. poss. potissimum cum in beneficiis quaeratur de iure, & licet causam, de probatio. gl. vi. in Clem. vni. de cau. poss. Nisi forsitan agatur interdicto recuperanda, seu vt dicunt reintegranda vel restituenda possessionis: quia tunc sufficit sine exhibitioe tituli, probare se fuisse in possessione tempore motae litis, & spoliatum fuisse, *Aufreui. decisio. questio. Tholo. 15. l. si quis ad se feudum, C. ad legem Julia. de vi publ. Atque ante omnia reitatio fit, can. remigranda, 3. q. 1. tot. tit. de restit. spolia. Interdicto retinenda non item, quia habet causam proprietatis annexam, l. 2. §. quaedam, de interd. in P. In iudiciis non desideramus exactam iuris probationem, *cap. in literis, de restit. spol. interpr. in Clem. vni. de cau. poss.* Veruntamen hic pro quo sententia de momentanea possessione fertur, satisfare debet de fructibus restituendis, *l. fin. C. vni. possidet. si opus fuerit restituere postea.* Subinde in pleno possessorio lis est persequenda, testes si quos litigantes allegent recipiendi audendive sunt, & tandem summarie & de plano finis negotio imponendus, *Clem. dispendiosam, de iudic. Clem. sape, de verb. signific.***

DE PVBLCIS ET ALIIS

SECVLARIBVS PERSONIS.

LIBER XVIII.

De Principibus generaliter, & de illegitimis.

Cap. I.

- 1 Principatum, & principum distinctio.
- 2 Principum illegitimorum species.
- 3 Othonis imperium.
- 4 Didis Juliani nundinale imperium.
- 5 Iulianus Imperator magnus, capite damnatus.
- 6 Cyges Imperator Lydorum ex nece domini.
- 7 Darius imperium, eod.
- 8 Regna occupata, sunt magna latrocinia.
- 9 Regnum vt occupatum, vt tantum retinetur, & infelicem habet exitum.
- 10 Reges in tyrannos quare degenerent.
- 11 Tyberii Caesaris vitium, eod.
- 12 Caii Caligulae vitium, eod.
- 13 Claudii Caesaris vitium, eod.
- 14 Galbae Caesaris vitium, & mors, eod.
- 15 Domitiani Caesaris vitia, & mors, eod.
- 16 Commodi Caesaris vitia, & mors, eod.
- 17 Antonini Caracallae vitia & mors.
- 18 Auri Caesaris vitia, & mors, eod.
- 19 Gallus Caesar vnde is, & mors eius.
- 20 Adorari voluit Constantinus 2. Caesar, eod.
- 21 Darius superbia.
- 22 Rex regum dicitur voluit Darius, & consanguineus Deorum, eod.
- 23 Regnam reginarum se vocari voluit Cleopatra.
- 24 Connum orum inuentores Pissistratida.
- 25 Regnum fatum, & morbi.

- 15 Principatum usurpantes illegitimi.
- 16 Reges & principes temporales, & annui.
- 17 Dicitur chia quid, eod.
- 18 Reges bini annui Caribagine, eod.

ACTENVS dictum est de principibus, & personis publicis ecclesiasticis, deque eorum cura, & sollicitudine, ministerio & sacerdotiis eorum. Agendum nunc est, de publicis aliis personis secularibus, principibus, magistratibus, & aliis. Principatum publicorum alii spirituales, alii seculares, *can. imperium, & c. quoniam, 10. distinct. can. cum ad verum, 96. dist. vt diximus: & horum alii illegitimi, alii legitimi dicuntur.*

¶ Illegitimi sunt, qui vel malis artibus ad legitimum imperium conscendunt, vel ille legitime consecuti male exercent, & tyrannice imperant: vel qui illegitimum, & praeter morem sibi inuicem statuunt imperium. ¶ Priorum tamen suppetunt exempla eorum, qui regno aliquo, quale Othonis Imperatoris, qui necato Galba, seculite imperatura, & pecunia consecutus est, *Xiphil. ex Dione, in Othone. vt & Didius Iulianus.* ¶ Nam tamen inter Didium Iulianum, & Sulpitanum clausis portis vrbis Romae, occiso Pertinace, auctore expetitur est imperium & licitationi a militibus: additione autem vicit Iulianus, & ita Imperator nominatus. Quem tamen populus respuit, indignus alioquin imperio, qui & magis causa multos necauit pueros, necatus ipse, & capite a senatu damnatus, & Seuerus Imperator nominatus, *idem ex Dio. in Didio Iuliano, Herodi. in 2. hist. Cas.* ¶ Sic tamen impie ex rege domini Candaulis, Gyges imperio Lydorum potitus est, cuius & vltio in abnepote Gygis venit, *Herod. in 1. Darius et Histaspis filius, dolo imperium Perfarum*

naetus, *Iustin. in 1. tandem* & ipse misere obtruncatus, *Q. Curt. lib. de gest. Alexand. & Iustin. in 1.* Occupata ¶ regna omnia, & vincta remota iustitia, nihil aliud iunc, nisi magna latrocinia: quia nec ipsa latrocinia nihil aliud iunc, quam parua regna, vt ait D. Augustinus, *lib. 4. de Ciuitat. Dei. c. 4.* Vt & eleganter & veraciter Alexandro Magno comprehensus pyrata, & interrogatus quo scelere impulsus, mare infestum habere vno Myoparone, (ist esse, nauicula pyratica) respondit. Eodem, inquit, quo ta orbem terrarum, *Cicer. 3. de Rep. vt refert Nonius Marcellus.* Sic Lucanus, *lib. 10.* Alexandrum Magnum felicem terrarum prædonem vocat,

Terrarum fatale malum, fulmen, quod omnes

Percuteret populos, paruiter, & sicut iniquum Gentibus.

7 ¶ Regnorum ¶ horum exitus post illegitimum initium etiam infelicissime succedunt. Regnum enim malis artibus comparatum, & vi retentum, non potest perdurare, *Demosth. Olynth. 2.* quia non manent in officio, qui vi continentur, sed ad primam occasionem & leuem offensionem dissoluuntur illorum fœdera. Dum spes est in armis, ipsam quidem floret, & vi effici possunt res, sed tempore collabitur. Et vt adificiorum fundamenta oportet firma esse, ita

8 & causas negotiorum iustas esse. ¶ Later ¶ principes, qui legitime quidem nati sunt imperii dignitatem, sed qui pessime & tyrannice regnarunt, plures enumerare possem, si hic non iura interpretari, sed historiam perscribere vellem. Itaque super sedeo, & intra fines operis me continebo. Et in summa certum puto, quod rex & tyrannus omnis est, tandem aliquando, libertatis inimicus, & legibus infestus, *idem orat. con. Phil. vbi pater eum amittit animum.* Nec fieri potest, quin nimia principum vsurpata licentia in animo imperandi indigno, multas & fere intolerabiles non excitet tragedias, & ita imperium in tyrannidem non degeneret, quæ longa distinctione inter se distudent, vt diximus in Feudis circa finem. Neque nisi raro inuenimus vltos principes legitime vocatos, qui nimia vt ebrii licentia, in aliquod insignis vitium non inciderint. Tyberius Cæsar crudelis & simulator, *Dion. lib. 58. hystor.* Caius Caligula inconstans, prodigus, luxuriosus, parricida, incestuosus cum sororibus, adulter cum aliis, *idem lib. 59.* Claudius Cæsar, vxoris Messalinæ & famulorum suorum mancipium, *idem lib. 60.* Galba pecunia inexplebilis, ideo occisus a militibus, *Xiphil. ex Dio. in Galba.* Tempus imperii Vitellii nihil aliud, quam ebrietas, & comessationes, ita & turpiter a suis militibus occisus, & ad gemonias proiectus, *idem in Vitellio.* Domitianus fraudulentus, simulator, crudelis, incestuosus cum nepte: tandem quoq; a duobus suis cubiculariis Parthenio & Sigerone necatus, *idem in Domitia.* Sub Commodio degenerante a probro patre Antonino, respublica venalis, & magistratus: athletaque is potius, quam Cæsar, & voluptatis prodigium: tandem & ab athleta Narcisso in balneo

9 suffocatus, *idem in Commodio* ¶ Antoninus ¶ Caracalla crudelis, lubricus, parricida fratris Getæ, gladiator, tandemque a Macrino, quem occidere decreuerat, obtruncatur, *idem in Caracal.* Auitus Cæsar, dictus Sardanapalus, tantæ mollietiei & luxuriæ, vt alios in his quoslibet superaret: tandem etiam necatus, & capite absciso eum matris corpore in Tyberim proiectus, *Xiphil. in Auito & Pseudo Anton.* Crudeles Constantius & Gallus Cæsar, *Ammia. Marcelli. lib. 14.* Et ¶ Constantius 2. interfector, & successor Galli, superbissimus, primulque extero ritu, & regio more instituit adorari, eum antea semper ad similitudinem iudicum, salutatos principes legerimus, *idem lib. 15.* Mos autem ille mutatus a regib. Persarum, qui volunt se adorari ab aduentibus, *Emil. Prob. in canone,*

10 *Xenoph. in Agesilao.* ¶ Quam ¶ superba & ridicula Darii Arsanii filii formula, qui totius orientis monarchiam tenebat, qui ante quã vinceret ab Alexandro Magno, imperiosissima legatione se regem ad regum consanguineum Deorum, Alexandrum vero famulum suum appellauit, *Quint. Curt. lib. 2. de gest. Alex.* ¶ Et Cleopatra ¶ etiam eo insolentia prouecta est, vt reg. nam reginarum se appellaret, *Suidas, in verb. ἐξάρχου.* ¶ Narrat ¶ Idomeneus, Pifistratides Hippium & Hipparchum filios scilicet Pifistratidis, conuiuia comessationesq; inuenisse, quapropter equorum, aliorumque multorum apud illos erat copia, & ex eo fuisse graue eorum

11 imperium, *Athena, lib. 12. D. p. p. cap. 15.* ¶ Non ¶ percurram aliorum regnorum priuata exempla, sed sufficet res omnes, ipsaq; imperia, & ad summum virtutis perducta, & viribus collabi. Et vix filios & successores in regno quantumuis legitimo imitari patres, vel similes esse maioribus, imo nec sibi ipsis. Nam quos labor & virtus per electionem ad regna euehit, vel successio legitima extollit, sepe, & vt plerumq; res secundæ corrumpunt, vel satellites, seu consiliarii improbi, & rerum nimium felix successus,

& voluptas. Quomobrem paulatim imperia, regna, & principatus senescunt, ægrotant, concidunt, & intereunt, aliaque noua resurgunt. Quo respexit forsan varicinium, si ex his quæ vidimus, fidem futuris habeamus, Biffini Biffini Thoringorum regis vxoris, que, vt auctor Aymonius, *Aymon. lib. 1. hystor. Francor. cap. 8.* futuras regum Gallorum successiones, visionibus Childerico regi dilucide ostendit: quas qui legerit, non minus mirabitur, quam si Sibyllæ oracula legisset. Sed omnibus potius rebus pub. ruinæ & miseria. rum causas subiecerunt præcipue duo vitia crudelitas, & luxuria. Vtrumque in Tarquinio Superbo finem imposuit regno Romanorum, *Liui. in 1. & 2. Dionys. Halicarn. lib. 4. Entrop. in 1. Oros. in 2. & alii.* Mollietis & luxuria monarchiæ Assyriorum per Ninum vsurpata ab Artace, *Iustin. in 1.* Quæ & regnum transfuit in Carolum Marcellum Galliarum. His accedit rerum pub. gubernandarum ignorantia, quæ præcipites agit principes, & ob quam ordinata peruertunt, egentia ope cõtenuunt, aut prætermittunt, discrimen nesciunt inter rectorem & subditos, omnia confundentes, in quibus dignitatem conseruare imperii oportet, remissi: in quibus imperium remittere, tyranni. Vera autem imperii regii expressio, in filiorum gubernatione est: nam & in hos imperium regii dicitur, *Arist. lib. 3. Polit. c. 8.* Quod enim genuit, quodq; per amicitiam præest, & per ætatem, idipsum est idem, quod species quædam regii imperii. Et sic Homerus Iouem omnium regem, hominum, deorumque patrem vocat. Natura enim excellere regem oportet, genere autem esse eundem. Quod accidit seniori ad iuniorum, & parenti ad natum. ¶ Illegitimi ¶ quoque habitus sunt principes, qui imperium sibi vsurparunt nouum, & præter morem & consensum populi, ex temporali perpetuum sibi fecerunt principatum. Quem admodum decemviri Romæ tentarunt. Item & Sylla in dictatura semestri, & Iulius Cæsar in imperio. Naturale quippe pluribus visum est, ducibus subiecti & imperium in se concedere: at minime quibusdam tutum, semper vni vel pluribus fidere, vel omni tempore principatui, vel absolute concedere. ¶ Sic uti lex erat Thebis, que morte multabat, si quis diutius imperii retinisset, quam lege prescriptum erat. Ex qua lege in iudicium Epaminondas vocatus est, ex agro Laconico reuersus, quamuis tunc vicisset fufis Lacedæmonis, quod Bœotare hie, id est, imperio, contra legem quatuor menses addidisset, *Emil. Prob. in Epaminonda. Elian. lib. 13. de Var. hysto. Plutar. in Apophtheg. reg. in Polit. & in Pelopida.* Romæ consules, ad quos imperii summa deferrebat, annui tantum, *Liui. in 1. & 2. Dionys. in 4. Entrop. in 1. Oros. in 2. D. Augusti. de Ciuita. Dei. c. 16. lib. 3. & alii.* Carthagine quoq; singulis annis bini reges creabantur, *Emil. Prob. in vita Hannibalis.*

De Legitimis principibus. Cap. 2.

- 1 Imperia & regna tribus modis hominibus contingunt, armis, electione, successione.
- 2 Imperia insita armis quæstia quadam. Regna in Gallia plura eod. Regna Alemanorum subacta, eod.
- 3 Reges electione facti quomodo, & vario.
- 4 Regna ex infundatione in clientelam data.
- 5 Electione fiunt principes spirituales, & secularis.
- 6 Monarchia, & monarchia quid.
- 7 Imperator quis dicatur.
- 8 Reges Romanorum qui, & quot.
- 9 Consules Romanorum quando ceperunt. Dictator Romanorum, eod. Magister militum Romanorum, eod.
- 10 Imperatoris nomen Romanorum quando cepit. Cæsares, eod.
- 11 Reges Albanorum, Syllii: Egyptiorum Pharaones: Alexandria, Ptolomei. Parthorum, Arsidae: Latinorum, Murani.
- 12 Augusti unde. Pii Cæsares a quo dicti, eod.
- 13 Principi magistratum, & populi delata potestas. Regnum, nobilis seruitus, eod.
- 14 Regum due artes, militaris, & legum.
- 15 Regnum bifarium sumtum, secundum legem, & secundum genus.
- 16 Lacedæmoniorum duo reges, & ex prosapia Herculis.
- 17 Hiala rex ex genere delectus.
- 18 Imperii secundum genus hystoria & successio.
- 19 Coriis, designatis reges, post mortem videntis dicti.